

Detall de la decoració pintada a base de motius vegetals i zoomorfs del vas del Poblal Ibèric de Ca n'Oliver

Museus en xarxa, coincidències insòlites és una activitat de la Xarxa de Museus Locals. Els museus participants posen en diàleg peces dels seus fons que impliquen una relació simbòlica, estètica o conceptual. Aquesta proposta permet reflexionar sobre els objectes, els esdeveniments, els museus i els municipis.

Coincidències Insòlites

L'art ibèric i Ismael Smith

Museu i Poblal Ibèric de Ca n'Oliver
Museu d'Art de Cerdanyola
Cerdanyola, del 17 al 30 de maig de 2014

Gabinet de Premsa i Comunicació. Dipòsit legal:

Gerència de Serveis de Cultura
Carrer Comte Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 934 022 566
gs.cultura@diba.cat
www.diba.cat/cultura

**Diputació
Barcelona**

L'art ibèric i Ismael Smith

L'existència de diversos assentaments al territori que actualment constitueix el municipi de Cerdanyola –entre els quals destaca el poblat de Ca n'Oliver– ens parla de la presència dels ibers en aquesta zona. Aquesta presència es remunta al segle vi aC, 2.500 anys abans que Ismael Smith, artista vinculat a la nostra ciutat, s'inspirés en aquesta cultura per fer els seus dissenys.

Al Museu de Ca n'Oliver es conserven una gran diversitat d'atuell de ceràmica pintada trobats al poblat; una de les peces més destacables és un petit atuell fet al torn similar a un càlter que podem datar al final del segle III o començament del II aC i que presenta un ocell amb motius vegetals. Les peces decorades amb motius d'aquest estil tenen el màxim exponent a les produccions dels segles IV i III aC de ceràmiques ibèriques pintades del llevant mediterrani, com les de Lliria i Archena. Aquests elements, juntament amb representacions escultòriques com la Dama d'Elx i la Dama de Baza, han caracteritzat el món ibèric per al públic general arreu del món. En l'àmbit català, però, no són gaire abundants, i només en coneixem algun cas similar des del punt de vista iconogràfic a Badalona i Empúries. En aquest cas es podria tractar de la importació d'una peça d'un taller llevantí. Alguns autors denominen *estil simbòlic* aquest tipus de decoració que combina elements vegetals i animals, i no la consideren un simple element per decorar la superfície del vas. És possible que ens trobem davant un recipient amb un ús ritual, religiós o potser funerari. En general, els ocells s'associen a la representació de la divinitat femenina, i en alguns casos a animals que acompanyen les ànimes dels difunts en el trànsit cap a l'altra vida.

Al començament del segle XX, l'art ibèric, així com l'art primitiu, l'africà i el de les cultures preromanes, estava d'actualitat i va tenir un paper fonamental per a la renovació artística del cubisme i les avantguardes. Les escultures africanes o els exvots i les divinitats de les primeres civilitzacions mediterrànies van servir d'inspiració als artistes que es formaven a la capital francesa, i que podien veure directament els models al Museu del Louvre. Precisament durant quaranta anys s'hi va poder contemplar una de les joies de l'escultura ibèrica, la Dama d'Elx, descoberta el 1897 i comprada pel museu francès. Aquí és on segurament la va veure Ismael Smith, durant una de les seves estades parisenques, ja que la peça no va tornar a Espanya fins al 1941, fruit d'un intercanvi entre els museus del Louvre i del Prado. Al marge de l'interès plàstic, la Dama d'Elx i altres motius iconogràfics ibèrics van ser reinterpretats per artistes que veien en aquell món antic un símbol de les arrels d'Espanya. Des d'un punt de vista folklòric, el tipisme espanyol estava de moda, i a l'estranger era vist amb un cert exotisme.

Al Museu d'Art de Cerdanyola (MAC) es conserven uns impresos que l'artista Ismael Smith Marí (Barcelona, 1886 – Nova York, 1972) va fer per a l'Institut de las Españas de Nova York, on era membre de la Comissió d'Art. Aquest institut es va fundar l'any 1920 i va ser el bressol de l'actual Hispanic Institute for Latin American & Iberian Cultures, de la Universitat de Columbia. Smith ja havia dissenyat una medalla per a aquesta institució el 1921, quan es va crear un premi per a la Fiesta de la Lengua Española: en una cara mostrava una imatge de Cervantes, i al revers, la Dama d'Elx. En aquests impresos del MAC, entre els quals hi ha també un diploma per a l'esmentat premi, Smith incorpora novament la Dama d'Elx, així com uns dissenys inspirats en la pintura ibèrica que s'aplicava per decorar alguns recipients de ceràmica. Des d'una lectura moderna, els dissenys de Smith també representen ocells, juntament amb figures humanes, motius vegetals i el que semblen cànids (no queda clar si gossos o llops).

Hem considerat interessant la coincidència entre els dos museus de Cerdanyola per la presència de l'art ibèric en dos contextos històrics ben diferents.

Museu d'Art de Cerdanyola

Carrer de Sant Martí, 88 – 08290 Cerdanyola del Vallès

Nom:

CERTIFICAT

Producció:

INSTITUTO DE LAS ESPAÑAS DE NOVA YORK

Tècnica:

IMPRESSIÓ

Cronologia:

C. 1921

Dimensions:

37 x 28 cm

Procedència:

DONACIÓ D'ENRIQUE GARCÍA-HERRAÍZ

Identificació i inventari:

MAC-00567

Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver

Carrer de València, 19 – 08290 Cerdanyola del Vallès

Nom:

VAS ANSAT

Producció:

DESCONEGUDA

Tècnica:

CERÀMICA AL TORN AMB DECORACIÓ PINTADA

Cronologia:

225-175 aC

Dimensions:

ALTURA: 9,8 cm

DIÀMETRE BOCA: 11,6 cm

DIÀMETRE BASE: 9 cm

DIÀMETRE MÀXIM: 11,6 cm

Procedència:

POBLAT IBÈRIC DEL TURÓ DE CA N'OLIVER

Identificació i inventari:

MC-818